

M
Kivikautinen asuinpaikka

Rönnin kylän Salonkankaalla

Tähtiputaalla.
(#C. M. L. 4145 ja 4146)

Tutkinut
syksyllä 1902

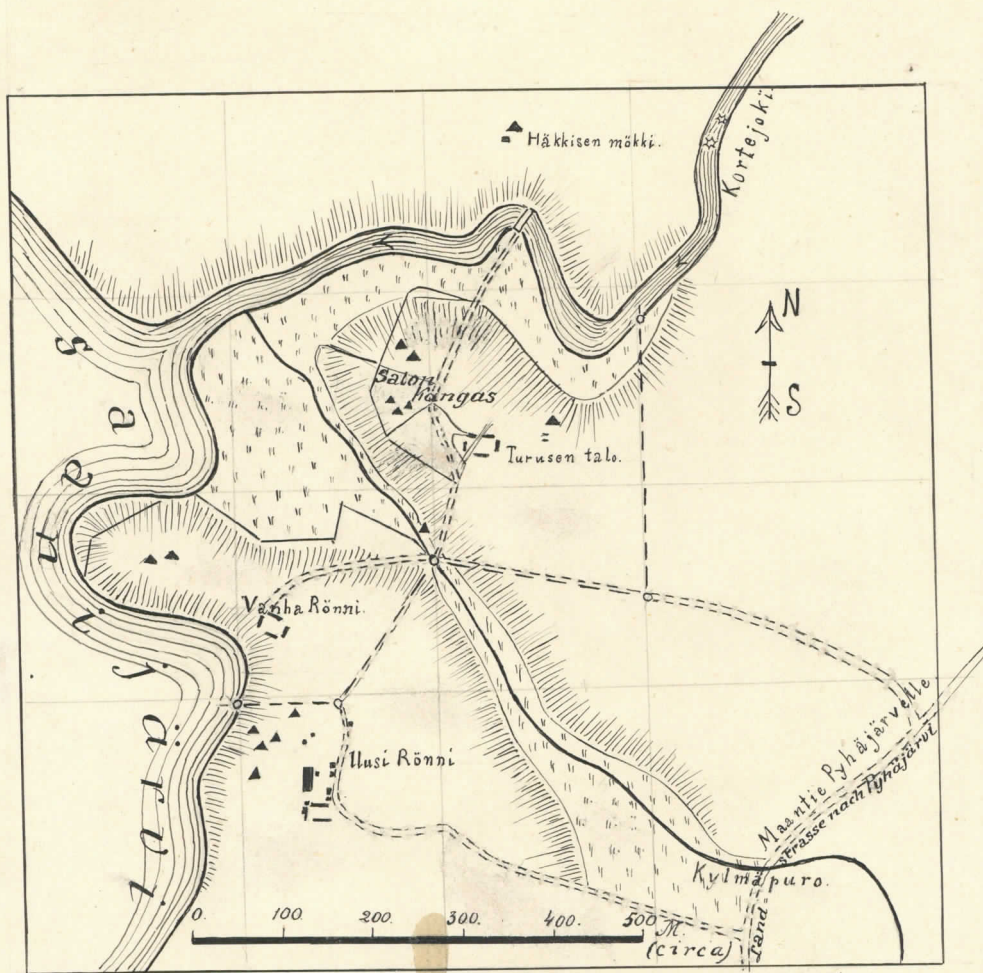
Julius Ailio.

Lii Heena
2 valokuvaa.

Kartanaihelma, osottava kivikautista asuinpaikkaa

Rönnin kylällä Pihtiputaalla.

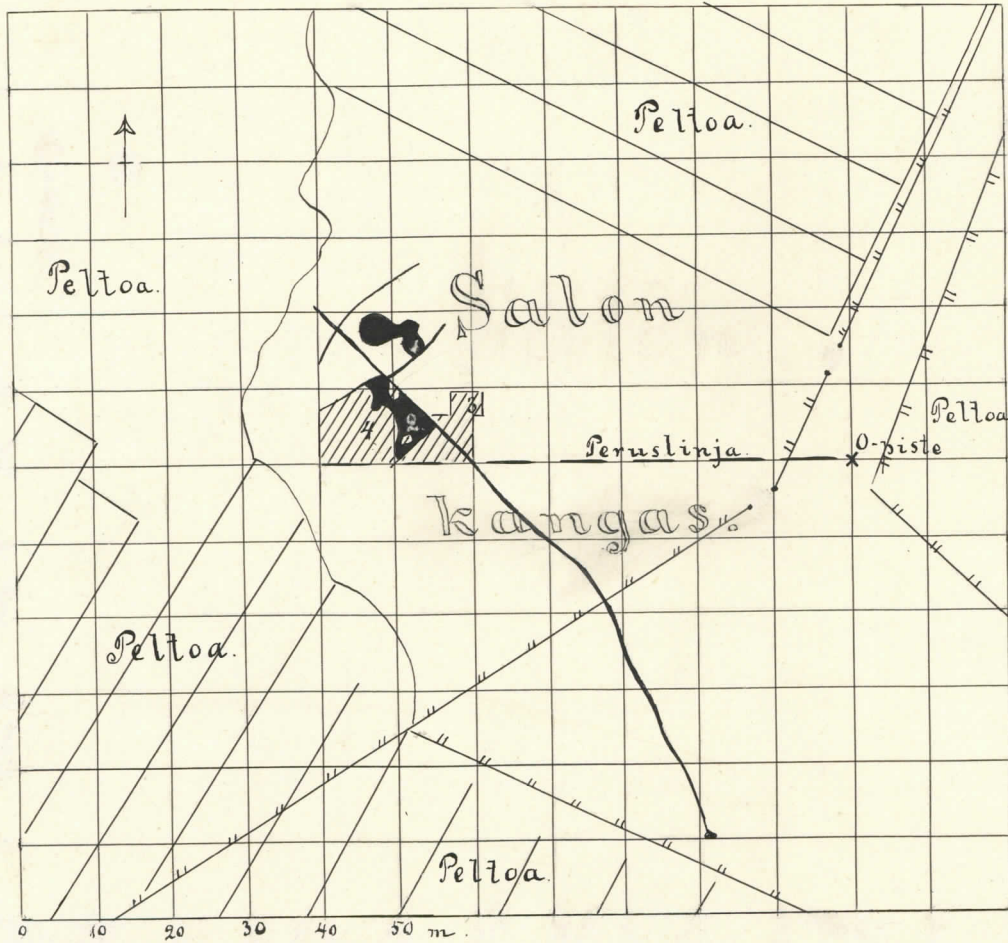
Tehnyt J.A -io. v. 1902.

Kartan-aihelma Salonkankaan kivikautisesta asuinpaikasta

Rönnin kylässä Pihlputaalla.

Laatinut J. Ailio.

Sivi Th. Schwindtin
kaivaus-alue.

Maisleri J. Ailion
kaivaus-alue.

1 = kuopanne. 2 = kiviaseiden löydös. 3 = kuopanne.

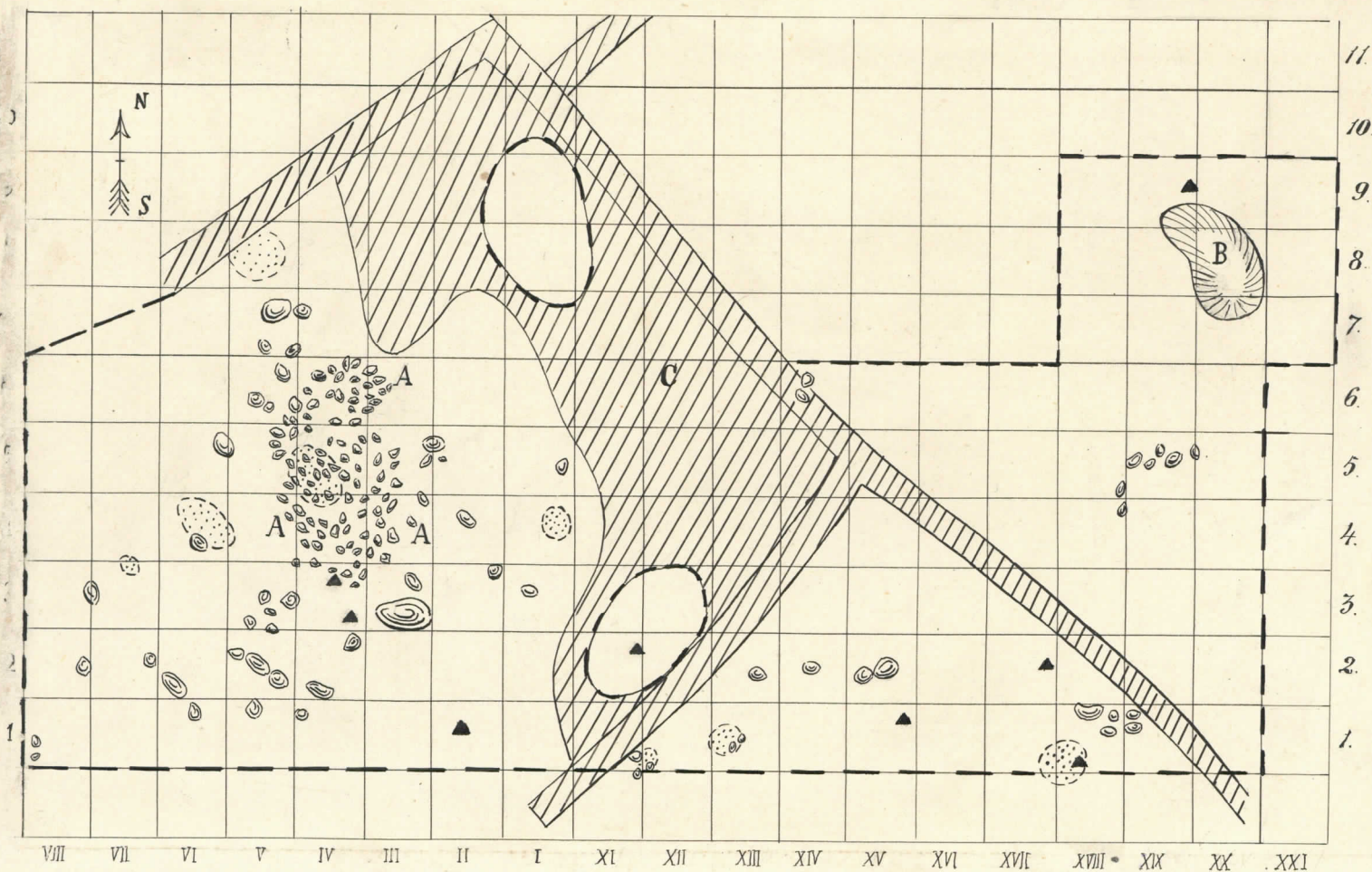
4 = kivilalomus.

Erikoiskartta

J. Ailion kaivaus-alueesta
 Salonkankaan kivik. asuinpaikalla
 Rönнин kylällä Pihlputaalla

v. 1902.

1:100

 Th. Schvindtin kaivaus-alueetta
  J. Ailion kaivaus-alue
  = kiviä
  = hiilentoja
  = esine löytöjä

A = Kodan permantokiveys

B = Kuoppa

VIII VII VI V IV III II I XI XII XIII XIV XV XVI XVII XVIII XIX XX XXI

0 1 2 3 4 5 M.

1:150

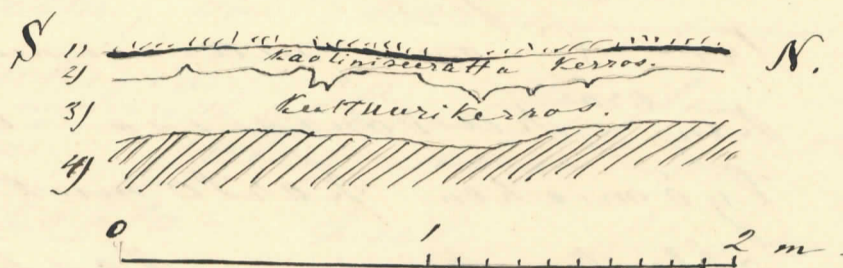
Kairaus
Rönnin kylän Salontankaalla
Pihlputaalla.

Noin 8 km. Pihlputaan kirk-
kotta NNE, Saarijärven N.E. san-
nalla on Rönnin kylä sille
niemekkeellä, joka on Korteisen
järvikeivasta laskevan Korttjoen
vasemman rannan ja Saarijärven
välillä. Kylään kuuluu 3 taloa,
joista Uuden ja Vanhan Rönnin
talot sijaitsevat järven rannalla,
maella, joka N.W. suuntaan pi-
täytyy aina 7 m:n korkeisena har-
janteena. ~~Alvan~~ Pienen Kylmä-
järven läpijuokseman niittymaan
toisella puolella on taas n. 5 m:n
korkeisella soivalla mäkihajar-
teella Turusen talo. Paikka näyttää
olleen meluinen kivikautinen asuin-
paikka, ja se onkin ollut hyvä
kalamiesten asema, sillä Toden-
näköisesti on mainittu niitty
ollut vielä kivikaudella lahtena,
joten tässä on ollut kuivia
mäkihajaranteita aikoinaan
kain soivallisten kalavesien
välissä (ks. Kartanaihelmaa I).
Ettekin näkyvät yksittäisistä
löydöistä päätellen, nuo mäki-

harjanteet olleen asuttaina. Paitsi
kartalle I merkittyjä löytöpaik-
koja, on tässä vielä lisättävä
eräs löytö ison maantien W.
puolella, n. 14 km. ^{Pyhäjärven maantien ja} Uuden Rommi-
tiehaarasta S. suuntaan.

Rikkain löytöpaikka on Tu-
ruseen talosta N.W. suuntaan
pistäytyvä mäkiharjanne, jonka
nimi on Salontangas. Se on si-
leätä pietlikkoa, jossa kuitenkin
siellä täällä esiyytään maanala-
isia väkikivisiä. Salontankaalla
nim. peltojen ^{viljelemättömällä} alalla,
on tri Th. Schwindt ^{v. 1900} suor-
ittanut kaivauksia ja siinä
siitä ^{v. 1902} löytöjätettiin. Kartanai-
helmalle n:o ^{II} 2 on koetettu mer-
kitä tri S:n kaivosjat ja kuopat,
mitä ne vielä luonnosta nä-
kyivät, ja sillä on myös oso-
tettuna allekirjoittaneen tutkinnon
alue. Salontankaan asemaa
osottaa siinä otettu valokuva.
Maanlaatu on kaivaus-
alueella seuraava: ohuen tur-
vepeitteen alla on 1/2 pari kolme
dm. mustaa, paikoin hiuten-
sekaista, mädänneistä kasvien-
jätteistä y.m. syntynyttä sin-
takerrosta ja sen alla 2) vaa-
lea, kaoliniseerautunut 4-13 cm.
vahvuinen kerros sekä sitte
3) tumman ruskea, liikaisen

(tunnettu hiilijuovia ja täpliä sisältävä)
 värinen, "vakevalle haiseva",
 usein kovettunut kelttuuriker-
 ros, laadultaan pietaa, kuten
 edellisestikin, ja lopuksi 4)
 vaaleauruskea, aivan koskematon
 pieta seoste täplineen.

Kaivosalueella esiintyi
 kelttuurikerroksessa kautta-
 laan ^(kuu pohjalle asti) enemmän tai vähemmän
 hienoa palanutta luunsirua
 ja ^{järehtä} samyja (kalojen, lintujen
 y. m. luita), ja siellä täällä
 tavattiin pieniä hiilialueita,
 joiden vaiheilla hiedalla oli
 tavannutainen punaisen reus-
 kean palomullan väri. Hiottuja
 asempalasia ym. aseaineen
 sirpaleita tavattiin niinkään
 kauttaaltaan, tosin verrattaen
 niinkasti 0,2 - 0,4 m:n syvyydestä
 (yksi ainoa ja pari saviaineen palasta
 oli heti turpekerroksen alla).
 Mainittuja hiilialueita
 eli hiilentöjä eli liesiköitä
 tavattiin tuolla n. 115 m² laa-
 juisella kaivausalueella useam-
 piin, ^(ks. kartanaihelmaa III) nusta vain 3 läpimitoit-
 taan enemmän kuin 0,5 m, muut
 paljon vähäisempiä, ja kaikissa
 ovat hiilet hyvin hienoja,

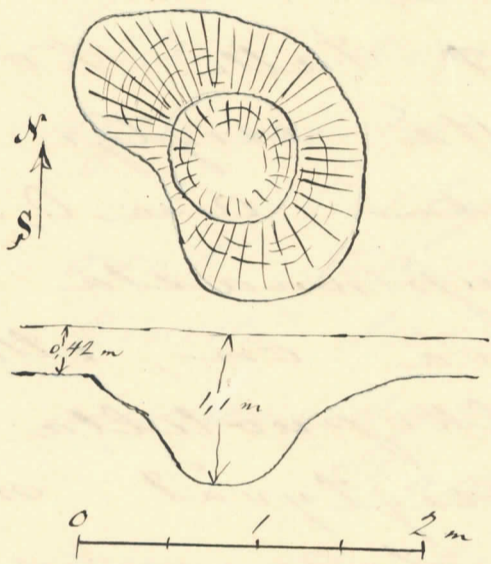
enimmäkseen tuhaksi tai tuhau-
seksi mullaksi muuttaneita. Hülleumat olivat lähes
0,5 m:n syvyydestä (kivien
kohdalla vain 0,3 m:n syvällä).
Ne "hajotetut tulisijat", joista
tri S₁ on mainittu, ovat myös
kin, ^{erään} kaivauksessa osallisena olleen
työmiehen kertomuksen mukaan,
olleet kivien keskustassa
sijainneita hüllepöytä^{itä}.

Erittäin huomattavia
ovat kaivauksessa esille tulleet
kivillä laskettu kodanpohja ja
mukaan syvä kuoppa.

Kodanpohja, sillä mitään
muu se ei saata olla, sijaitsee
2-3 dm:n syvyydessä maanpinnan
alla, ja oli selvä, 1-2 dm:n
läpimittaisista kivistä tehty
latomus. ^(ks. valokuvaa) Latomus oli parhaiten
säilynyt N-puolella, jossa kivet
olivat vierivieressä aivan kuin
katukivet. Enimmäkseen olivat
kivet lappeelleen asetettuja,
reunoilla kuitenkin syryilleen.
Kivilatomuksen ala ei ole
aivan säännöllinen, esim E-puo-
lella, ^(ks. kartanaihelmaa III) ja sen reunalla on etim.
S.E-puolella hiukan erittäin saman-
laisia pikkukiviä, joten sen ny-
kyinen laajuus on alkuperäistä

shkä hiukan pienempi. Kivita-
tomuksen pituus ^{noiden} kirstonaiasten
kivien kanssa on 3,3 m. ja
leveys 2,1 m (silman oita ovat
samat luovut 2,7 ja 1,8 m). W:
puolella, melkein kivityksen
laidalla, on harvemmassa pyvien
pikkukiviä ja niiden kohdalla
^{soikion muotoisella 0,8 x 1,0 m:n laajuisella alalla}
kiviä, joten siinä on ollut
liesikokta, kuten lisäksi tulen
koskemat kivet tällä kohdalla
osoittavat. Hiiltä esiytyi vielä
kivityksen allaakin aina 0,5 m:n
pyvyyteen maanpinnasta lukien.
— Huomattava on, että tämän
kivityksen ulkopuolella olevat
isot kivet esiytyvät melkein
ympyrän muotoisessa sarjassa,
joten näyttää todennäköiseltä,
että lähimmät niistä ovat
olleet kodan kattopuiden pai-
noina, maanrajalla nimittämien
kivien lähimpään isojen kivien mukaan
Ja itse kivitys on ~~rahta-~~
^{olisi kodan pohjalalla ollut noin 3,5}
vasti kosteuden estämistä ^{vastan}
^{m. levyinen ja 4 m:n pituinen.}
laadittu. Ne ovat sijainneet lii-
kutelulla, nim. hiiden- ja luun-
ymä kivensirun sekaisella maalla,
ja ^{ovat} niin muodoin varmasti asetel-
tuja. Itse kivitatomuksen tar-
koituksena on nähtävästi kos-
teuden estäminen kodan asunnosta.
Yksin liettä varten se ei voi
olla laadittu yksin seurustensa
takia

Kuoppa. Kaivausalueen NE -kul-
massa esiintyi muuan alustaan
epäsäännöllinen kuoppa, joka oli
täyttynyt likaisenruskealla, luun-
sämyn ja nokitaplan ynnä juovain-
sekaisella maalla $1,1$ m:n syvyyteen,
missä vasta valkea, puhdas hie-
taperä tuli vastaan. Kuopan laa-

uus yläosassaan
on $1,9$ m pitkä
ja $1,3$ m poikki-
Se laskeutuu ensin
loivemmin, sitte
jyrkemmin, ollen
^(tällöin) $0,8$ m poik-
kimittainen, ja
muuten on pyöreäpohjainen

Luunsämyn joukossa oli kalaa
nikamia joteinkin rensaasti
muttei mitään ^(muuta) löytöjä. Mahdo-
tonta on sitä pienintensä takia
asentona pitää, vaan lienee se
pikemmin joko kalain tai muu-
den aineiden säiliökuoppa. Huo-
mautettakoon samalla, että Tri-
Schwindtin tutkimuksissa tuli
esille samantapainen kuoppa
(ks. kartanaihelma II), joka
työssä olleen kaivajan kerto-
muksen mukaan oli pyöreä-
alainen, pyöreäpohjainen ja
miehen syvyinen, mutta niin

ahdas, että siinä juuri liikkumaan
pääsi.

Mitä tulee asuinpaikalta
tehtyihin löytöihin, niin viitat.
Takoon niihin nähden H. M. L.
4145 ja 4146. Paitsi paria eri
talttatyyppejä on huomattava
muuan keihäänkärki liuskasta,
pieni tuuramainen ase, ja ennen
löydetyistä useat ^{saakatekoimet} kivreet ja
eräs kourutalatta. Saviastianpalasia
löytyi nyt kolme kappaletta,
ja joskin ne koristeiltaan ovat
tavallisista kivikautisista savi-
astioista hieman eroavia, eivät
ne siltä anna aihetta erityisiin
päättelmiin.

Asuinpaikan laajuutta
selville saadakseen tehtiin useita
mutta pieniä kookaivauksia, jotka
osottivat, että asuttua maata
(luunsiruja ja punestavaa kulttu-
rikerrosta) ulottuu NW: suuntaan
oiiin pitkälle kuin kuivaa pietik-
koa kestää eli 100. kunta astia.
NE: suunnassa on samoia
asuttua maata vielä kahdella
ensimmäisellä peltosaralla (jon-
kun ojan laidasta kuuluu löy-
detyn esineitä), ja niinkään
on sitä Turusen riihestä N:
suuntaan (reikäkivi kuuluu löy-
detyn täältä; reiän läpi teikkans

Kertomuksen mukaan näin: .
Mainituilla paikoilla on hieta-
pohja, ja missä vain savipohja
näyttäytyi, ei näkynyt jälkeä:
kään kulttuurimaasta.

Kartan-aihelma on I merki-
tyillä ^{muilla} yksittäis-esineiden löytö-
kohdilla (Fläkkisen mökilla,
Kylmäpuron varrella, Uuden ja
Tavhan Rönni kivisillä pelto-
mailla) ei maakerroksissa ha-
vaittu jälkiäkään asunnasta
joten ainakin osa näistä ^{esineistä} voi
olla vain käymäläillä hukkaan-
joutuneita ~~esineitä~~.

A 128: 59

Kivikautisen kotoasunnon
permantokiveys
Rönmin kylän Salon kankaalla
Piktiputaalla
Talok. V. 1902.

L. 131

Etualalla kivikautinen asuinpaikka
Rönnin kylän Salon kankaalla
Pihkiputaalla.
Talok. v:sta 1902.

L.131.
2709

1) Rönmin Kivikauden asuinpaikka
Pihliperäällä.

Noin 8 km. Pihliperään Kivikauden pohjoiskoillisessa on Saarijärven koillisella rannalla Rönmin Kyliä, jossa on ainoastaan kolme taloa: Vanha ja Uusi Rönmi sekä Turunen, joiden välillä isojen järjestelyäskellään on toimitettu. Vanha ja uusi talo ovat rinnakkain Saarijärven rannalla, Turunen taas erään vesiparaisien matkailun, johon kai aikoo olla ollut järven lahti, takapuolella, lähellä sitä jokea, joka virtaa Klämajärvestä Korteisen kautta Saarijärven. Muinaiskaluja on löydetty etupäässä Turusen ja vanhan talon mailla.

Tutkiani Kyliään tutkittiin ensin sitä katoa, joka on Turusen asunon länsipuolella löytämättä muuta kuin jäämäksi myöhemmän ajan tulisijoista. Saman talon itäpuolella löydettiin vain ^{kuusi} täll. ja turva-hautojen jäämäksi, vaikka sieltäkin pari oli ennen löydetty joutakuita Kiviasusta. Kun sitten jatkettiin tutkimuksia Turusen talon länsipuolella Vanhan talon raja-aidan ohi, alkoi noin 50 metri päässä raja-aidasta länteen ilmaantua

2/ palaneen lumen siveä hiokas-
sa noin 0,15 - 0,45 m. sy-
vyydessä maanpinnan alla,
paikoittain runsaampi jäs-
kotkan harrasmin, ei kum-
minkaan missään kasoissa,
vaan aina hiokkamattom
sekaantuneina. Irässi koh-
dassa oli noin 6. u □. met-
rin alalla noin kahden met-
rin syvyydellä liikutettua
lunssunsekoista maata,
josta paikasta löydettiin
kaksi siviastialpalasta,
toinen kiviajan tapaan ko-
rieltua rennapala, ainoat
laatuaan tältä löytöpaikalta.
Maanpinnan alla löydettiin
myös muutamia hajoitettujen
tulensijojen poikkeja, vaan
ei mitään ~~erästä~~ ^{kuorissaan olevia} ~~erästä~~
semmoisia. Jotenkin pienellä
alalla lähellä tutkijan tek-
tyä pääajan tämän eteläpuo-
lalla löydettiin 8 kiviastetta,
jotka kaikki ovat puutteelli-
sesti hiottuja. ^{hiottuja ja hiottuja} ~~hiottuja~~ ^{hiottuja}
joka ulottuu ainakin 35 metria
itästä länteen ja ²⁰ ~~25~~ metria
etelästä pohjoiseen, löydettiin
sitäpaitsi pari hiotin kivi-
asteen palasta, pari hiotin-
kiven palaa, pari kiveen-
tapoista luonnonmuodosta
maa astetta, josta toinen
sangen iso, ja joukko kiviä,
jotka näyttävät saaneen

Nykyisen Muutonen Kivisa-
 sein Tehdossa, Kivisti pa-
 lasin iskemään lohkaistessa
 sa. Näiden paikkojen ateltiin
 talleen muutamia ukon-
 kivien eli kvartseja pala-
 sin, joita ehkä on käyt-
 tetty tehtaassa, ynnä jout-
 ko isompia luusiruja,
 joista ehkä voidaan joku-
 kin määrä saada selvälle
 minkä eläimien luista

Maasmitat luusirut ovat, joidenkin on myöskin kotojen jettämistä
 kukaan täällä paikalla on
 ollut Kivisaikaman asutus
 ja että palaneet luusirut
 ovat jääneiksi senaiku-
 sien asukkaiden aterioista,
 lienee varma. Kaan pirtti on

Vanhon Rönnyn talon
 ympärillä ja täällä paikalla.
 puolella järven lähellä ol-
 vasti viime kesän viljoja
 kaavaonsta pelasta tuu-
 tan silloin tällöin löydetyt
 Kivisaite, joista yhden
 lain muosolle luustetukse.

Kokke paikalla alledani
 oli kirsinen heinänteke-
 aika ja lähisyydessä ei
 ollut suurempaa kylää
 oli muuten vaikea saada,
 Koko tuota luusirukenttää
 ja muuta tähdellisiä löytö-
 paikkoja Vanhon Rönnyn maalla
 tutkittuiksi, Keskeytän tutki-
 mukseni tällä Kivisaiteen vuor-
 osten tällä Kestonin työn jälkeen

joitakin kotojen jettämistä
 kukaan.

Kai monta kertaa kaikkina
 palaneet ja kynnätyt sen
 jälkeen, kun ~~asuntoja~~
 asuntoja täällä paikalla
 oli, siitä tuo luusirujen
 tasainen sekoitus maan
 muuttajan ja tulensa-
 jajan ja muiden asun-
 tojen jäännösten hä-
 vitys.

Th. Schindt